

Ombruk av byggevarer

Høringsnotat: Forslag om endring av forskrift om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK)

Dato: 08.09.2021

Innhold

1. Hovedinnholdet i forskriftsforslaget	3
2. Bakgrunn og formål med endringen.....	3
3. Dagens krav til omsetning av ombrukte byggevarer.....	4
3.1. Overordnet om bygningsregelverket og krav til byggevarer	4
3.2. Dagens krav til produktdokumentasjon for omsetning av byggevarer (DOK)	5
3.2.1. CE-merking av ombrukte byggevarer	5
3.2.2. Krav til ikke CE-merkede byggevarer	6
3.2.3. Prinsippet om gjensidig godkjenning	7
3.3. Viktige avgrensinger	7
3.3.1. Kravene gjelder kun for byggevarer som skal omsettes.....	7
3.3.2. Avgrensing av ombruk i forhold til materialgjenvinning og bruk av overskuddsmaterialer.....	8
4. Regelverket i andre land	8
4.1. Dansk rett	9
4.2. Svensk rett	9
5. Mulige tiltak	10
5.1. Forslag til tiltak som kan tydeliggjøre regelverket for ombruk av byggevarer	10
5.1.1. Unntak fra krav om produktdokumentasjonen hvis man gir bort ombrukte byggevarer.....	10
5.1.2. Unntak fra krav om å teste og kontrollere ombrukte produkter	11
5.1.3. Unntak fra kravene til produktdokumentasjon etter kapittel III for ombrukte byggevarer.....	12
5.1.4. Lage mindre omfattende bestemmelser for omsetning av ombrukte byggevarer	14
5.2. Forslag til endring i DOK § 9 Virkeområde for kapittel III	15
5.2.1. Forslag til endring i bestemmelsen	15
5.2.2. Direktoratets merknader til forslaget.....	15
5.3. Berørte aktører	15
5.3.1. Aktører som blir berørt av forskriftsendringen	15
5.3.2. Produsenter, importører og distributører av byggevarer	16
5.3.3. Tiltakshaver, ansvarlig prosjekterende og ansvarlig utførende	16
5.3.4. Brukerne av byggverket.....	17
6. Økonomiske og administrative konsekvenser	17
6.1. Økonomiske konsekvenser	17
6.2. Administrative konsekvenser	18

1. Hovedinnholdet i forskriftsforslaget

Etter oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet sender Direktoratet for byggkvalitet ut på høring et forslag om endring av forskrift om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK) § 9. Formålet med endringen er å fremme bruken av brukte byggevarer.

I tillegg til det fremlagte forslaget ønsker direktoratet innspill til et alternativt forslag til regulering av ombrukte byggevarer.

Høringsfristen er 09.11.2021.

2. Bakgrunn og formål med endringen

Byggenæringen er blant de enkeltnæringene som genererer størst andel av det samlede avfallet i Norge, og andelen har økt de siste årene. Gjennom livsløpet til en bygning har næringen betydelige mengder avfall, fra produksjon av byggematerialer (i Norge og andre land) og fra bygging, vedlikehold, rehabilitering og riving av bygg.

Nasjonale mål for avfall fra byggenæringen handler om at byggenæringen i større grad skal bevege seg mot en sirkulær økonomi. Avfall fra byggenæringen kan ombrukes og materialgjenvinnes fremfor at det legges på deponi eller går til energigjenvinning. En slik strategi vil gi et mer lukket materialkretsløp, hvor minst mulig går ut som svinn og minst mulig nytt materiale går inn i kretsløpet. I dette ligger det at et bygg som skal rives, betraktes som et lager av verdifulle ressurser som kan utnyttes ved ombruk og materialgjenvinning. Dette vil kunne redusere klimagassutslippene og andre miljøproblemer.

Det er primært tre typer tiltak som kan bidra til å nå nasjonale mål for avfall i byggenæringen:

- redusere mengden generert avfall (avfallsminimering),
- økt ombruk av byggevarer og
- økt materialgjenvinning (resirkulering).

Et viktig område for DIBK er tiltak som bidrar til økt ombruk av byggevarer. Dette vil legge til rette for at vi kan bruke knappe naturressurser om igjen. I dette høringsforslaget foreslås det en endring i forskrift om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK) som innebærer et unntak fra kravene til produktdokumentasjon for ombrukte byggevarer.

Den foreslåtte endringen i forskriften vil kunne bidra til å redusere barrierene knyttet til reglene om dokumentasjon av ombrukte byggevarer. Dette vil kunne gi aktørene i byggebransjen økte insentiver

til omsetning av ombrukte byggevarer og dermed medføre økt ombruk av byggevarer hvor dette framstår som økonomisk lønnsomt for aktørene. I tillegg vil klima- og miljøkonsekvensene normalt være positive. Dette bidrar til at forslaget samlet sett framstår som samfunnsøkonomisk lønnsomt.

I tillegg til den foreslåtte endringen i forskrift om dokumentasjon av byggevarer, så ønsker direktoratet innspill på et alternativ til regulering av ombrukte byggevarer. Dette alternativet innebærer å utarbeide et eget kapittel i forskriften for omsetning av ombrukte byggevarer hvor kravene til produktdokumentasjon til ombrukte byggevarer begrenses – men ikke fjernes helt. Et slikt alternativ vil også kunne bidra til å redusere barrierene knyttet til reglene om dokumentasjon av ombrukte byggevarer, men vil trolig gi mindre tilgang på ombrukte materialer i forhold til det foreslåtte alternativet.

3. Dagens krav til omsetning av ombrukte byggevarer

3.1. Overordnet om bygningsregelverket og krav til byggevarer

I plan- og bygningsloven (pbl) § 29-7 første ledd er det krav om at «ethvert produkt som skal inngå i et byggverk, skal ha forsvarlige egenskaper.» Kravet til dokumentasjon av byggevarer er altså et lovfestet krav.

Forskrift 17. desember 2013 nr. 1579 om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK) stiller nærmere krav til omsetning av byggevarer.

I tillegg finnes det en bestemmelse i byggt teknisk forskrift kapittel 3 som er gitt med hjemmel i plan- og bygningsloven § 29-7. Her stilles kravene til dokumentasjon for bruk av byggevarer i byggverk. Den som skal bruke byggevaren må sjekke om byggevarers ytelser er tilstrekkelige for at bygningen skal oppfylle de tekniske krav i byggt teknisk forskrift (TEK).

Fokuset i dette høringsnotatet er på endring av kravene i forskrift om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK). Regelverket om produktdokumentasjon av byggevarer ble ikke laget med tanke på ombruk, og dette medfører at det til tider er vanskelig å tolke. Direktoratet har derfor i dette høringsnotatet forsøkt å strukturere vurderingen av dagens regelverk om ombruk av byggevarer på en slik måte at det er tydelig hvilke krav som gjelder. Det er også viktig å ha en nærmere forståelse av dagens krav til ombrukte byggevarer for å vurdere hvor i regelverket det er hensiktsmessig å gjøre justeringer for å åpne opp for mer ombruk av byggevarer.

3.2. Dagens krav til produktdokumentasjon for omsetning av byggevarer (DOK)

Forskrift 17. desember 2013 nr. 1579 om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK) stiller krav omsetning av byggevarer. Kravene til omsetning av byggevarer kan deles inn i to kategorier:

- krav til CE-merkede byggevarer og
- krav til ikke CE-merkede byggevarer

Forskriften slik den er utformet i dag, omtaler ikke ombruk av byggevarer. Ettersom reglene i dag ikke er spesielt innrettet mot ombruk, innebærer dette at distributører av ombrukte byggevarer kan måtte forholde seg til omfattende krav til dokumentasjon.

3.2.1. CE-merking av ombrukte byggevarer

Forskriften kapittel II gjennomfører byggevareforordningen (forordning (EU) nr. 305/2011) i norsk rett. Byggevareforordningen inneholder krav om, og regler for, CE-merking av byggevarer. CE-merking gjelder for de byggevarer hvor det finnes en harmonisert standard eller hvor produsenten har valgt å få utført en europeisk teknisk bedømmelse av produktet.

De harmoniserte standardene er som regel rettet mot fremstilling og produksjon av nye byggevarer. Dette skaper ofte problemer for de ombrukte produktene. For de aller fleste byggevaretyper vil standarden ikke ta høyde for ombruk av produktet. Når standarden ikke tar høyde for at ombrukte produkter har helt andre behov for vurdering og testing enn nye produkter, så kan det som hovedregel heller ikke stilles krav om å bruke den harmoniserte standarden eller andre tekniske spesifikasjoner for byggevarer som skal ombrukes.

Utgangspunktet er at ombrukte byggevarer «plassert på markedet» før 1. januar 2014, ikke trenger CE-merking og ytelseserklæring. Det finnes imidlertid tilfeller hvor ombrukte byggevarer likevel må CE-merkes og utarbeide en ytelseserklæring. Et slikt tilfelle er der den som omsetter produktet, har valgt å få utført en europeisk teknisk bedømmelse av produktet (EAD). Et annet slikt tilfelle er der en aktør velger å importere en ombrukt byggevare fra et land utenfor EU/EØS-området. Det er imidlertid et fåtall av ombrukte byggevarer som CE-merkes i dag. Dette skyldes at det finnes svært få harmoniserte tekniske spesifikasjoner som kan benyttes for å CE-merke slike produkter.

Kravene til CE-merking av byggevarer er obligatoriske og felles for EU/EØS-området. Det er derfor ingen mulighet for Norge å ensidig endre disse kravene slik de står i dag. I svært sjeldne tilfeller stiller altså byggevareforordningen krav til CE-merking av ombrukte produkter, og dette er altså ikke noe man kan gi unntak for etter norsk forskrift.

Det har vært en diskusjon på europeisk nivå om ombruk av byggevarer etter byggevareforordningen. EU-kommisjonen har satt i gang en prosess for å vurdere nærmere hvordan byggevarer skal reguleres fremover. Ombruk er et av spørsmålene som diskuteres i denne forbindelse og er et område hvor Kommisjonen vil vurdere endringer i regelverket. Byggevareforordningen er også nevnt

som et av områdene for noen av Kommisjonens viktige politiske prosjekter, hhv. Green Deal og Circular Economy Action Plan.

3.2.2. Krav til ikke CE-merkede byggevarer

Forskrift om dokumentasjon av byggevarer kapittel III inneholder krav om dokumentasjon også for byggevarer som ikke er CE-merket, det vil si i tilfeller hvor det ikke finnes en harmonisert standard eller produsenten ikke har valgt å få utført en europeisk teknisk bedømmelse.

I Norge har man valgt å stille krav om produktdokumentasjon ved omsetning, uavhengig av om produktene er CE-merkede eller ikke CE-merkede, jf. forskrift om dokumentasjon av byggevarer. Dette innebærer at alle byggevarer skal ha dokumenterte egenskaper når de omsettes, også ombrukte byggevarer.

Kravene til ikke CE-merkede produkter er lagt tett opp til kravene til CE-merkede produkter. Formålet med dette er å sikre mest mulig like konkurransevilkår. Det er ikke krav om at slike produkter skal ha CE-merke og ytelseserklæring, men det er krav om at produktene skal ha produktdokumentasjon av vesentlige egenskaper. Kravene til innholdet i denne dokumentasjonen er svært likt som kravene til innholdet i ytelseserklæringen.

De aller fleste harmoniserte standardene er utarbeidet med tanke på produksjon av nye produkter og passer derfor ikke på ombrukte produkter. Det er derfor sjelden mulig å bruke en harmonisert standard til å CE-merke et ombrukt produkt. De aller fleste ombrukte produkter vil derfor istedenfor være omfattet av kravene til ikke CE-merkede byggevarer. Dette er spesielt aktuelt for ombrukte byggevarer hvor de vesentlige egenskapene er endret.

De vesentlige egenskapene til en ikke CE-merket byggevare skal dokumenteres i henhold til en tilfredsstillende teknisk spesifisering. En slik spesifisering kan være:

- en nasjonal standard (både norske standarder og standarder fra andre EØS-land),
- en teknisk godkjenning fra et tredjepartsorgan, eller
- produsentens egne tekniske spesifikasjoner.

Det er altså nokså åpent hva som kan være en slik teknisk spesifisering. For ombrukte produkter kan en slik teknisk spesifisering være noe som utarbeides i det konkrete prosjektet eller en nasjonal standard eller spesifisering som er utviklet av Standard Norge. Det er til nå utarbeidet få testmetoder for å vurdere og kontrollere produkter som brukes på nytt.

Aktører som omsetter ombrukte produkter og har et produsentansvar, må følge kravene til testing av produktet, jf. forskrift om dokumentasjon av byggevarer § 12. I de aller fleste tilfeller med ombrukte byggevarer er det uklart hvilket testsystem som skal gjelde for den ombrukte byggevaren. Systemene for testing av nye produkter er heller ikke tilpasset ombrukte produkter. Systemene som er fastsatt for nye produkter er fastsatt av hensyn til risikoen for at feil oppstår ved produksjon av byggevaren. I tillegg er det mange andre faktorer som kan være viktigere for vurderingen om ombrukte byggevarer skal testes, f.eks. byggevarens historikk i bruk og nåværende tilstand og om byggevaren kan inneholde helse- og miljøfarlige stoffer.

Kravene til ikke CE-merkede byggevarer er altså i mindre grad tilpasset omsetning av brukte produkter. Dette medfører at distributører av ombrukte byggevarer får omfattende og til tider uhensiktsmessige krav til utarbeidelse av produktdokumentasjon.

3.2.3. Prinsippet om gjensidig godkjenning

I forskrift om dokumentasjon av byggevarer § 14 fastsettes prinsippet om gjensidig godkjenning. Det vil si at en vare som er lovlig omsatt i én EØS-stat, skal som hovedregel kunne omsettes i en annen EØS-stat, selv om den ikke oppfyller eventuelle tekniske krav (utforming, størrelse, vekt, sammensetning, merking, innpakning mv.) som gjelder der.

Det er i dag lite import av ombrukte byggevarer. Dette skyldes bl.a. at import og transport over lange strekninger er upraktisk, kan medføre økte kostnader og kan påvirke klimaregnskapet på en negativ måte. Det kan imidlertid tenkes tilfeller der man importerer ombrukte produkter fra Sverige eller Danmark. I slike tilfeller kan prinsippet også være relevant for ombrukte byggevarer.

Prinsippet om gjensidig godkjenning av byggevarer i § 14 er imidlertid ikke særegent prinsipp for byggevarerområdet. Prinsippet gjelder for alle vareområder hvor det ikke stilles harmoniserte EØS-krav. Prinsippet er også nedfelt i EØS-vareloven¹ som bl.a. gjennomfører forordning (EF) nr. 764/2008. Denne forordningen har innført prosedyrer med formål å sikre at varer kan omsettes i tråd med prinsippet om gjensidig godkjenning og skulle sikre at det kun er når det foreligger legitime grunner at omsetningen av en vare kan begrenses. Denne forordningen vil snart erstattes av forordning (EU) nr. 2019/515 som søker å gjøre dette prinsippet enda tydeligere.

3.3. Viktige avgrensinger

3.3.1. Kravene gjelder kun for byggevarer som skal omsettes

I forskrift om dokumentasjon av byggevarer § 1 beskrives virkeområdet til forskriften. Bestemmelsene i forskriften gjelder kun for byggevarer som «framstilles, omsettes, markedsføres og distribueres» for bruk i byggverk, jf. § 1 første ledd. Forskriften omfatter også produkter som gis bort.

Brukte materialer, komponenter eller elementer kan komme fra:

- 1) rivingsprosjekter som omsettes for ombruk,
- 2) rehabiliteringsprosjekter hvor materialer tas ut og brukes på nytt i samme prosjekt (lokalt ombruk) og
- 3) rivning- og rehabiliteringsprosjekter hvor samme byggherre tar ut materialer fra ett prosjekt og bruker de på nytt i et annet prosjekt (internt ombruk).

I de tilfellene hvor de ombrukte materialene ikke skifter eier, er det heller ikke å regne som omsetning. I flere tilfeller kan det tenkes at man ønsker å ombruke produkter på en annen tomt eller i et annet prosjekt, men eierskapet til byggevaren holdes i samme firma.

---

¹ <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2013-04-12-13>

Det er gjennomført mange rehabiliteringsprosjekter der man har fjernet det meste av vegger og inventar, men man har beholdt grunn og fundamenter, dekker, bæresystemer og eventuelt bærende yttervegger. Disse bygningselementene står for det største bidraget til klimagassutslipp fra bygg. Rehabilitering av disse bygningselementene er derfor viktig for å redusere klimagassutslipp i tillegg til bedre ressursutnyttelse. Slik rehabilitering regnes ikke som omsetning. Regelverket for omsetning av produkter begrenser heller ikke ombruk av materialer der de benyttes til å gjenoppbygge samme eksisterende bygg.

3.3.2. Avgrensing av ombruk i forhold til materialgjenvinning og bruk av overskuddsmaterialer

Ombruk av byggevarer vil si å bruke gamle materialer på nytt uten å gjøre endringer. Det er ombruk selv om produktet blir vasket, rensset eller overflatebehandlet. Det er også ombruk selv om deler av produktet blir kappet vekk eller fjernet, så lenge dette ikke innebærer grunnleggende endringer av produktet.

Materialgjenvinning (resirkulering) er å bruke materiale fra avfall som råstoff til å produsere nye varer. På denne måten lager man nye produkter av brukte byggevarer, enten til det samme produktet eller et nytt produkt. Det vil for eksempel være gjenvinning å kverne opp gipsplater som brukes i nye gipsplater eller smelte glass for å produsere isolasjonsmateriale.

Ettersom resirkulerte byggevarer brukes til å produsere nye byggevarer er de omfattet av kravene til dokumentasjon i forskrift om dokumentasjon av byggevarer. I slike tilfeller stiller forskriften kun krav til det endelige sluttproduktet. Det finnes også flere standarder for hvordan slike produkter skal bearbeides.

Under prosjekteringen av en byggeprosess er det ikke uvanlig at det bestilles mer byggematerialer enn det er faktisk behov for. Dersom det skulle være for lite av noe, vil byggestopp som inntreffer i påvente av ekstra leveranser være kostnadsdrivende. Byggemateriale som ikke har blitt tatt i bruk på en byggeplass, trenger ikke å bli avfall så lenge det har vært oppbevart på en hensiktsmessig måte. Ved å selge overskuddsmateriale fra et byggeprosjekt unngår man at materialet blir til avfall og heller kan benyttes inn i andre byggeprosjekter. Dersom overskuddsmaterialer bevarer kvaliteter og egenskaper og man har opprinnelig dokumentasjon, vil materialene kunne selges eller gis bort til andre utbyggere.

4. Regelverket i andre land

Byggevareforordningen er gjennomført i alle EU/EØS-land, så på dette området er kravene til dokumentasjon av byggevarer like i hele EU/EØS. Når det gjelder det nasjonale bygningsregelverket, så er kravene i det danske, svenske og norske regelverket nokså like, og det er derfor naturlig å sammenligne disse regelverkene.

4.1. Dansk rett

Slik som i andre EU-land gjelder byggeveforordningen i dansk rett. Dansk rett har egen forskrift, «bekendtgørelse om salg og markedsføring og tilsyn med byggevarer»², som også stiller krav til ikke CE-merkede produkter. Det er imidlertid noe uklart i hvilken grad dette regelverket stiller krav til dokumentasjon ved omsetning av ombrukte produkter.

I henhold til informasjonen på nettsidene til danske myndigheter³ er det i stor grad mulig å dispensere fra produktdokumentasjonskravet i byggesaken som bidrar til at ombrukte produkter tas i bruk i Danmark. Det er byggherren som har ansvaret for at utarbeide dokumentasjon for at en byggevarer lovlig kan brukes etter bygningsreglementets bestemmelser, mens det er kommunalbestyrelsen som vurderer om dokumentasjonen er tilstrekkelig.

Kommunene avgjør om det i en bestemt bygning kan gis dispensasjon for å bruke byggevarer som gjør at byggverket umiddelbart ikke oppfyller de gjeldende kravene. Ettersom brukte byggevarer ikke alltid kan testes med de samme testmetodene som brukes i forbindelse med produksjon av nye, så kan det være nødvendig å søke om dispensasjon fra kommunalbestyrelsen. Dette må gjøres med sikte på å dokumentere ytelsen til de ombrukte byggevarerne på en annen måte, hvis de f.eks. skal brukes som en del av de bærende konstruksjonene.

Kommunalbestyrelsen skal i hver konkret sak vurdere om dokumentasjonen er tilstrekkelig etter bygningsreglementets krav, eller om det skal utarbeides supplerende dokumentasjon⁴.

4.2. Svensk rett

I det svenske regelverket har man heller ikke et like omfattende regelverk til ikke CE-merkede byggevarer, slik man har i Norge. I Sverige er det en bestemmelse i bygningsregelverket, Boverket konstruksjonsregler EKS § 26, om mottakskontroll for byggevarer. I denne bestemmelsen skisseres to tilfeller av mottakskontroll:

1. Tilfellene hvor byggevareren har produktdokumentasjon i samsvar med § 18, dvs. CE-merke typegodkjenning eller annen sertifisering. I slike tilfeller kan mottakskontrollen være begrenset til identifisering, kontroll av merking og undersøkelse av produktdokumentasjonen for å sikre at varene har de nødvendige egenskapene.
2. Tilfellene hvor byggevarerne ikke har produktdokumentasjon i samsvar med § 18. I slike tilfeller krever man at byggherren verifiserer egenskapene til produktet ved testing eller en annen EU-akseptert metode slik at egenskapene gjøres kjent og kan vurderes med hensyn til egnethet.

---

² <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2013/688>

³ <https://www.trafikstyrelsen.dk/da/sitecore/Indhold/Temasider-tbst/Byggevarerinfo/Home/Genbrug-og-genanvendelse-af-byggevarer/Genbrug-og-genanvendelse#kommunens-afgoerelse>

⁴ <https://historisk.bygningsreglementet.dk/file/649444/Orienteringsbrev.pdf>

På denne måten kan byggherren altså bruke en byggevare selv om egenskapene ikke er beskrevet i en produktdokumentasjon, men under den forutsetningen at byggherren selv finner ut av egenskapene til produktet. Dette kan bl.a. legge til rette for økt intern ombruk.

Det er diskutabelt om denne måten å regulere på skiller seg fra kravene i de norske forskriftene, men det er klart at denne typen regulering gjør det tydelig at den som skal bruke produktet i en byggesak også har et ansvar for å utarbeide dokumentasjon når produktet mangler dokumentasjon i utgangspunktet.

Svenske myndigheter har konkludert med at det ikke er mulig å CE-merke ombrukte byggevarer. De stiller derfor ikke krav til dokumentasjon av byggevarerne i forbindelse med omsetningen, men etter de svenske byggereglene. Noe av bakgrunnen for dette er at om alle ombrukte produkter må testes uansett hvilken bruk som er tiltenkt, så vil kostnadene kunne medføre at byggherrer velger bort slike produkter.

Ettersom systemet for regulering i Sverige og Norge er noe ulikt, er det vanskelig å direkte sammenligne kravene. Men en hovedforskjell er dermed at det i det svenske systemet langt på vei vil være byggherren som har ansvaret for å påse at han bruker egnede ombrukte byggevarer til sitt prosjekt, mens det i Norge vil være omsetningsleddene som har dokumentasjonsansvaret for ombrukte byggevarer.

5. Mulige tiltak

5.1. Forslag til tiltak som kan tydeliggjøre regelverket for ombruk av byggevarer

DIBK har vurdert flere tiltak som i større grad kunne fremme ombruk av byggevarer. Eventuelle tiltak må ligge innenfor det nasjonale handlingsrommet etter byggevareforordningen.

Et sentralt spørsmål i en slik sammenheng vil derfor være avveiningen mellom å legge til rette for økt ombruk og samtidig opprettholde mest mulig like konkurransevilkår med nyproduserte byggevarer. Det er også viktig å unngå at tiltak ikke reduserer sikkerhetsnivået i bygg.

5.1.1. Unntak fra krav om produktdokumentasjonen hvis man gir bort ombrukte byggevarer

Et mulig tiltak kunne være å gi et unntak fra dokumentasjonskravene der ombrukte byggevarer gis bort. Informasjon fra bransjen tyder på at det i dag er vanlig at ombruksmaterialer gis bort. Utbygger av et rehabiliterings- eller riveprosjekt har derfor i mange tilfeller ingen insentiver til å ville ta på seg ansvaret for produktdokumentasjonen eller påse at produktet tas ut av byggverket på en skånsom måte og dokumentere behandlingen av produktet underveis.

Fordelen med en slik løsning er at dette i større grad kan stimulere byggherrer til å gi bort gamle byggevarer som tas ut av byggverket. Ved å gjøre det klart at de ikke har noen krav på seg om de gir bort produktene, så kan dette medføre at flere legger til rette å gi bort produktene.

Et slikt unntak vil også harmonere dårlig med resten av omsetningsregelverket. Byggevareforordningen legger klart opp til at også byggevarer som gis bort er underlagt de samme kravene som byggevarer som selges.

En mulig ulempe med et slikt forslag er også at det kan være med på å fremme et ombruksmarked hvor byggherrene ikke ser på ombrukte som en mulig ressurs. Eier av ombruksmaterialet vil kunne spare kostnader fra avfallshåndteringen, men de vil i mindre grad se på ombrukte byggevarer som noe som kan ha en positiv pris og som man eventuelt kan tjene penger på.

Direktoratet vurderer derfor ikke dette som et hensiktsmessig tiltak.

5.1.2. Unntak fra krav om å teste og kontrollere ombrukte produkter

En annen mulighet vil kunne være å unnta alle ombrukte produkter fra krav om testing og kontroll. I de aller fleste tilfeller med ombrukte byggevarer er det uklart hvilket testsystem som skal gjelde for den ombrukte byggevaren. Det finnes svært få harmoniserte tekniske spesifikasjoner som fastsetter hvilket system en ombrukt byggevare skal testes etter.

Hvis man gir et unntak fra kravene til testing og kontroll av produktet, så vil det heller ikke være behov for å utvikle nye testmetoder og vurderinger av slike produkter.

Ulempen med en slik løsning er at det kan bidra til å uthule regelverket om produktdokumentasjon. Kravene til testing og kontroll av byggevarene er med på å sikre at byggevarene har riktige egenskaper. Ombrukte byggevarer er ofte en rekke forskjellige typer byggevarer som har ulik betydning for byggverket. Et slikt unntak kan altså føre til at produkter som er svært viktige for helse, miljø og sikkerhet i byggverket, ikke kontrolleres av kompetente tredjepartsorganer. Byggherrene og de som skal ta i bruk produktet har ofte heller ikke kompetanse selv til å gjøre en vurdering av produktene.

Et slikt unntak vil også kunne medføre en forskjellsbehandling mellom kravene til dokumentasjon av nye byggevarer og kravene til dokumentasjon av gamle byggevarer. Testing og kontroll av byggevarene er et viktig kostnadsaspekt i forbindelse med utarbeidelse av dokumentasjonen.

Det er også risiko knyttet til reklamasjon av ombrukte varer. Det er ikke gitt hvem som skal ta ansvaret for at ombruksvarene kan ha mangler, feil eller være ødelagt, eller hvis planlagt ombrukte materialer ikke overholder kvalitetskrav og liknende.

Direktoratet vurderer derfor ikke dette som et hensiktsmessig tiltak.

5.1.3. Unntak fra kravene til produktdokumentasjon etter kapittel III for ombrukte byggevarer

Direktoratets forslag er å lage et unntak fra virkeområdet i kapittel III for ombrukte byggevarer. Dette innebærer at kravene til produktdokumentasjon ved omsetning av brukte byggevarer så og si fjernes.

I Norge har man valgt å stille krav om produktdokumentasjon ved omsetning, uavhengig av om produktene er CE-merkede eller ikke CE-merkede, jf. forskrift om dokumentasjon av byggevarer. Dette innebærer at alle byggevarer skal ha dokumenterte egenskaper når de omsettes, også ombrukte byggevarer. Kravene til ikke CE-merkede produkter er imidlertid nasjonale krav, som det er mulig å endre. En måte man kan åpne opp for økt omsetning av ombrukte produkter er å lage et unntak fra kravene til produktdokumentasjon etter kapittel III for ombrukte byggevarer. Ettersom mange av byggevarene som ombrukes ikke kan CE-merkes, men møter kravene til produktdokumentasjon i forskrift om dokumentasjon av byggevarer kapittel III, så vil dette være et betydelig unntak for omsetning av ombrukte byggevarer.

Å gjennomføre en forskriftsendring hvor det gis unntak for kravene til dokumentasjon vil være i tråd med det nasjonale handlingsrommet som svenske myndigheter benytter seg av for ombrukte byggevarer, jf. pkt. 4.

Noe som må vurderes i denne sammenhengen er om en slik løsning kan påvirke byggkvaliteten. Produktdokumentasjon er en viktig forutsetning for å sette kjøper/bruker i stand til å vurdere om produktet kan brukes i et konkret prosjekt. Dokumentasjonen skal bidra til økt kvalitet i det bygde miljø, beskyttelse av forbrukerinteresser og like konkurransevilkår i det norske markedet. Det kan være like viktig at ombrukte produkter har dokumenterte egenskaper som nye produkter. Hvis man ikke stiller krav til den som omsetter produktet, så kan man også risikere at en del viktig informasjon om produktet går tapt i prosessen. I forskrift om dokumentasjon av byggevarer kapittel III har man utarbeidet et ferdig system for testing og vurdering av egenskaper til produkter som ikke skal CE-merkes. Dette systemet er imidlertid laget for nye produkter og passer derfor ikke like godt på ombruk av byggevarer. Det er viktige elementer i dette systemet som kun er tilpasset produksjon av nye byggevarer, og dette medfører kompliserte og lite hensiktsmessige krav til ombrukte produkter.

Forskrift om tekniske krav til byggverk (TEK) trekker opp grensen for det minimum av egenskaper et byggverk må ha for å kunne oppføres lovlig i Norge. Endringen som foreslås vil ikke påvirke disse minimumskravene for sikkerhet, helse og miljø. Men hvis endringen åpner opp for mer ombruk av byggevarer i byggverk, så kan det imidlertid indirekte medføre at kvaliteten på byggverket påvirkes noe. Dette kan spesielt være relevant for produktområder hvor den teknologiske utviklingen har vært stor og hvor produsenter av nye byggevarer leverer vesentlig bedre produkter enn kravene i TEK. Kravene i TEK vil imidlertid ikke endres som følge av forslaget, og de grunnleggende kravene til sikkerhet, helse og miljø vil derfor ivaretas av kravene i TEK, også ved bruk av ombrukte produkter.

En slik løsning vil kunne oppfattes som en forskjellsbehandling av nye og ombrukte produkter. Erfaringer fra byggenæringen, viser at det i liten grad er et effektivt marked for ombruksvarer i dag. Demontering, riving, sortering og mellomlagring av materialer tiltenkt ombruk må gjøres mer forsiktig og under andre forutsetninger og prosedyrer, og dette er mer tid- og ressurskrevende enn

rivingsprosjekter der ombruk ikke er hovedoppdraget. Kostnadene for ombruk er derfor knyttet opp mot andre elementer enn selve utarbeidelsen av dokumentasjonen, og det er derfor lite trolig at en lemping av kravene til produktdokumentasjonen vil gi en større ulempe for nye produkter.

Et unntak fra kravene til produktdokumentasjon for ombrukte byggevarer vil imidlertid gi et mer forutsigbart og tydelig regelverk for de som ønsker å ombruke byggevarer.

Utgangspunktet i dagens krav er at det er omsetningsleddet sin oppgave å utarbeide dokumentasjon, mens det er ansvaret til tiltakshaver eller det ansvarlige foretaket å etterspørre denne dokumentasjonen. Det er i utgangspunktet ikke ansvaret til tiltakshaver og det ansvarlige foretaket å utarbeide dokumentasjonen. Dette er aktører som ofte ikke har oversikt over hvordan byggevarer er produsert, vurdert og behandlet. For ombrukte byggevarer så kan dette imidlertid stille seg noe annerledes. Ofte er det tiltakshaver eller det ansvarlige foretaket som er drivkraften bak å få til ombruk av byggevarer i sitt prosjekt. De har derfor en egeninteresse i å vite mest mulig om produktet og dets egenskaper.

Ved ombruk av produkter er det som oftest andre aktører inne i prosessen enn ved omsetning av nye produkter. Dette medfører at kravene til omsetning ikke passer like godt på de aktørene som ønsker å ombruke produkter. I flertallet av tilfellene er det arkitekter eller byggherren som ønsker å bruke ombrukte produkter i sitt prosjekt. Den de kjøper eller får produktet av har imidlertid ofte ikke så mye å tjene økonomisk på å selge eller gi bort produktet om de møter krav til å utarbeide produktdokumentasjon.

Så lenge ombruksmaterialer normalt gis bort, har heller ikke utbygger av et rehabiliterings- eller riveprosjekt økonomiske insentiver til å ville ta på seg ansvaret for produktdokumentasjonen.

Det er i slike tilfeller mer hensiktsmessig at kravene til å dokumentere produktet faller på den aktøren som har størst insentiv til å vite mest mulig om produktet. Kravet til dokumentasjon av produktet i byggesaken er regulert av TEK § 3-1. På den måten vil den som bruker produktet, også slippe unna krav om å dokumentere alle mulige egenskaper for produkter, men man kan konsentrere seg om å kun dokumentere egenskapene som er relevante for det enkelte prosjektet.

Direktoratet for byggkvalitet kan også fortsatt i visse tilfeller føre tilsyn med ombrukte byggevarer. For eksempel kan direktoratet føre tilsyn i tilfeller der produkter medfører fare for liv, helse eller miljø, jf. plan- og bygningsloven § 29-7a andre ledd. På denne måten vil man også sikre at det ikke omsettes ombrukte byggevarer med f.eks. farlige stoffer. Ved riving- og rehabilitering av et byggverk skal produkter med helse- og miljøfarlige stoffer kartlegges, jf. byggt teknisk forskrift § 9-7. Produkter med farlige stoffer må altså håndteres etter avfallsforskriften. Dette vil i stor grad bidra til at ombrukte byggevarer som inneholder helse- og miljøfarlige stoffer ikke omsettes videre og blir brukt i nye byggverk. Regelverket til Miljødirektoratet, herunder produktforskriften og avfallsforskriften, vil også kunne bidra til at ombrukte byggevarer som inneholder farlige stoffer ikke omsettes videre.

På bakgrunn av dette ønsker direktoratet å fremme forslag om en endring i forskrift om dokumentasjon av byggevarer § 9. Et slikt tiltak fremstår også som samfunnsøkonomisk lønnsomt, jf. vurdering i pkt. 6.

5.1.4. Lage mindre omfattende bestemmelser for omsetning av ombrukte byggevarer

I tillegg til forslaget til endring i forskriften, ønsker direktoratet innspill fra høringsinstansene på et alternativt forslag til reguleringer av ombrukte produkter. I dette alternativet stilles det fortsatt krav til dokumentasjon ved omsetning av ikke CE-merkede ombrukte byggevarer, men ikke så omfattende krav som i dag. Rent teknisk kan dette skje ved at det utarbeides et eget kapittel i forskriften hvor de reviderte kravene tas inn.

Et slikt alternativ vil ha noen likheter med kravene til omsetning av byggevarer i dansk regelverk, se «bekendtgørelse om salg og markedsføring og tilsyn med byggevarer» § 3. I det danske regelverket stilles det krav om at byggevarer kun skal markedsføres og selges under visse betingelser.

I dette alternativet stilles det følgende krav til dokumentasjon av ombrukte byggevarer:

§ x. Krav til omsetning av byggevarer som skal ombrukes

Byggevarer som tas ut av et byggverk og skal brukes på nytt (ombruk) kan kun omsettes, hvis

- a) byggevaren er egnet til det den markedsføres eller selges til, og*
- b) byggevaren oppfyller kravene fastsatt i en tilfredsstillende teknisk spesifikasjon.*

En tilfredsstillende teknisk spesifikasjon kan være en harmonisert standard eller en europeisk teknisk vurdering. Hvis det ikke finnes en harmonisert standard eller europeisk teknisk vurdering, skal byggevaren oppfylle kravene fastsatt i

- a) en norsk standard, godkjenning eller merking, eller*
- b) en standard, godkjenning eller merking i et annet EU- eller EØS-land, som oppfyller kravene på samme nivå som en norsk standard, godkjenning eller merking.*

Byggevaren skal ikke utgjøre en alvorlig risiko for helse, miljø eller sikkerhet.

I tillegg til en slik bestemmelse er alternativet basert på at det utarbeides en bestemmelse som er tilsvarende § 14 i forskrift om dokumentasjon av byggevarer om gjensidig godkjenning. På den måten vil det gjøres tydelig at prinsippet om gjensidig godkjenning også gjelder for ombrukte byggevarer.

Et eget kapittel for omsetning av ombrukte byggevarer vil kunne gjøre det tydelig for brukerne å finne fram og forstå hvilke krav som gjelder. Også denne løsningen vil kunne oppfattes som en forskjellsbehandling av nye og ombrukte produkter, men det vil i mindre grad innebære en forskjellsbehandling enn løsningen hvor man gir et unntak fra alle kravene til ikke CE-merkede produkter.

Denne løsningen vil imidlertid trolig begrense tilgangen på ombrukte materialer i forhold til direktoratets forslag. Ofte er det tiltakshaver eller det ansvarlige foretaket som er drivkraften bak å

få til ombruk av byggevarer i sitt prosjekt. Hvis det stilles krav til å utarbeide dokumentasjon for omsetningsleddene, så vil dette kunne medføre at utbyggere av rehabiliterings- eller riveprosjekt ikke ønsker å ta på seg et slikt ansvar for produktdokumentasjonen og heller sender materialene til avfallshåndtering.

Direktoratet ønsker innspill fra høringsinstansene på om et slikt alternativ er å foretrekke fremfor forslaget som er skissert i pkt. 5.1.3 og eventuelt hvorfor dette alternativet til regulering foretrekkes.

5.2. Forslag til endring i DOK § 9 Virkeområde for kapittel III

5.2.1. Forslag til endring i bestemmelsen

§ 9. Virkeområde for kapittel III

Dette kapittelet gjelder for byggevarer som ikke er CE-merket. *Dette kapittelet gjelder ikke for byggevarer som tas ut av et byggverk og skal brukes på nytt i et byggverk (ombruk).*

5.2.2. Direktoratets merknader til forslaget

Endringen innebærer at kravene til dokumentasjon for ikke CE-merkede byggevarer ikke lenger gjelder for ombrukte byggevarer. Endringen innebærer altså at bestemmelsene i §§ 9 - 14 (kapittel III) ikke gjelder for byggevarer som ombrukes. Dette gjelder bl.a. krav om:

- et spesifikt innhold i dokumentasjonen (f.eks. byggevarens egenskaper, kontaktdetaljer til produsent, navn på tredjepartsorgan som har testet produktet),
- at bruksanvisninger og sikkerhetsinformasjon følger med byggevaren,
- å gjennomføre en vurdering og verifikasjon av egenskapene til byggevaren i tråd med kravene i § 12 og
- å dokumentere egenskaper i henhold til en tilfredsstillende teknisk spesifisering.

Dette er krav som er tilpasset nye byggevarer og som derfor ikke passer på ombrukte produkter.

Prinsippet om gjensidig godkjenning i § 14 vil fortsatt gjelde for ombrukte byggevarer gjennom EØS-vareloven.

5.3. Berørte aktører

5.3.1. Aktører som blir berørt av forskriftsendringen

Ifølge SSBs avfallsregnskap stod bygge- og anleggssektoren for 26 prosent av den totale mengden generert avfall i Norge i 2019. I 2019 sto riveaktivitet for 41 prosent av de totale avfallsmengdene fra BA-sektoren og andelen har økt gradvis de siste årene. Avfall fra nybygg utgjorde 34 prosent og avfall fra rehabilitering 25 prosent. Ombruk er en hensiktsmessig form for håndtering av flere typer avfall. Det er imidlertid en liten del av byggebransjen som jobber med ombruk i dag.

Det er mange ulike aktører involvert i alle stegene av en byggeprosess. Det kan også ha betydning for muligheten for å implementere tiltak for ombruk. På denne måten kan man sikre at viktig informasjon om byggevaren ikke går tapt i prosessen. Under vil vi nærmere gjennomgå hvordan alternativet som er skissert i pkt. 5.1.3. vil påvirke de ulike relevante aktørene.

5.3.2. Produsenter, importører og distributører av byggevarer

I omsetningskjeden finnes det flere markedsdeltakere. Disse er produsent, produsentens representant, importør og distributør. Markedsaktørene har både felles og ulike forpliktelser, alt etter deres rolle i omsetningskjeden.

Ombruk av byggevarer kan være med på å utfordre markedsposisjonen til de allerede etablerte aktørene på markedet, spesielt produsentene av nye byggevarer. Erfaringer fra byggenæringen viser at det imidlertid i liten grad er et effektivt marked for ombruksvarer i dag. Aktører som ønsker å etablere en markeds plass for ombruk av byggevarer møter altså flere ulike utfordringer i dag, bl.a. manglende tilgang på produkter, kostnader knyttet til lagring av produkter, et ustabil marked som i stor grad er avhengig av enkeltprosjekter. Den foreslåtte regelverksendringen vil kun påvirke hvilket ansvar disse aktørene tar på seg når de omsetter ombrukte byggevarer. Den foreslåtte endringen vil mest sannsynlig gjøre det enklere for disse aktørene.

5.3.3. Tiltakshaver, ansvarlig prosjekterende og ansvarlig utførende

Med tiltakshaver menes primært eier av eiendommen eller tiltaket - den som vil oppføre eller utføre et tiltak (utvikleren eller byggherren). For ombruk av byggevarer er tiltakshaver en viktig aktør på ulike måter. I flere av byggeprosjektene der man ønsker å bruke ombrukte produkter, kommer initiativet fra tiltakshaver.

Tilgang på ombrukte byggevarer er i stor grad avhengig av at byggherrer velger demontering av bygget fremfor riving. Uten et volum av prosjekter der byggherre velger demontering over riving, vil det fortsatt være usikker materialtilgang for den som skal bygge og for den som vurderer å bli leverandør av brukte byggevarer i stor skala.

Den foreslåtte regelverksendringen vil sann sett være en lettelse for byggherrer som velger demontering for å gi bort eller selge byggevarene. Disse aktørene vil derfor i mindre grad møte på dokumentasjonskrav for byggevarene som de velger å gi bort eller selge. Ansvaret for å utarbeide dokumentasjonen for produktet legges istedenfor på den som skal bruke den ombrukte byggevaren i sitt prosjekt, jf. TEK § 3-1.

Ombruk krever andre fokusområder i prosjekteringsfasen og i forbindelse med utførelsen. I prosjekteringsfase må man inkludere en material-/komponentsøksaktivitet. Videre vil det også være behov for aktiv ombruksprosjektering som går parallelt med detaljprosjektering og byggefase. Den foreslåtte endringen vil ikke bidra til redusert kostnadsbruk forbundet med logistikk, prosjektering og transport av produktene. Den foreslåtte endringen kan imidlertid tenkes å indirekte påvirke tilgangen til ombrukte produkter.

Hvis tiltakshaver, ansvarlig prosjekterende eller ansvarlig utførende velger ombrukte byggevarer i sitt prosjekt, vil de måtte påse at produktet har forsvarlige egenskaper som bidrar til at byggverk oppfyller de byggetekniske kravene og at egenskapene til byggevarene er dokumentert, jf. TEK § 3-1. Ved at omsetningsleddene for ombrukte produkter får mindre ansvar for å utarbeide dokumentasjon av byggevaren, så vil dette ansvaret i større grad flyttes over til den som skal bruke produktet i et konkret prosjekt. Endringen vil sann sett kunne medføre økte kostnader knyttet til testing og

vurdering av produktet for disse aktørene. Denne løsningen kan på en annen side innebære en forenkling ettersom man da kun trenger dokumentasjon for egenskaper som er relevante i det konkrete byggeprosjektet.

I visse prosjekter kan det tenkes at man finner den opprinnelige dokumentasjonen til produktet. Dette kan i så fall være til god hjelp for det ansvarlige foretaket, men det ansvarlige foretaket må uansett gjøre en vurdering av om produktet har endrede egenskaper og må ha ny dokumentasjon. Ofte har produktene som skal ombrukes endrede egenskaper og dette innebærer at et ansvarlig foretak som ønsker å ombruke et produkt, må påse at produktet har forsvarlige egenskaper. Det juridiske ansvaret for kvaliteten på produktet flyttes altså fra produsenten til det ansvarlige foretaket.

Endringen vil imidlertid muligens gi aktører som ønsker å bruke brukte byggevarer bedre tilgang på materialer.

5.3.4. Brukerne av byggverket

Den foreslåtte regelverksendringen vil ikke påvirke brukerne av byggverket direkte. Minimumskravene til oppføring av byggverk i henhold til byggt teknisk forskrift opprettholdes. Konsekvensene for kostnadene for brukerne av byggverk som har ombrukte produkter vil kunne variere. For noen prosjekter vil det kunne gi billigere produkter som vil kunne gi lavere samlede kostnader. For noen prosjekter vil konsekvensene være mer usikre. I og med at man har lite erfaring med ombruk av byggevarer i byggeprosjekter, så er det også uklart hvordan dette vil påvirke vedlikeholdskostnadene for bygget.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

6.1. Økonomiske konsekvenser

Byggenæringen er blant de enkelt næringer som genererer størst andel av det samlede avfallet i Norge. Gjennom livsløpet til bygninger har næringen et betydelig klimagassutslipp (i Norge og i andre land) fra produksjonen av byggevarer, via selve byggeprosjektet og til behandlingen av avfall fra riving av bygningene.

DIBK har fått gjennomført en bred analyse ved Samfunnsøkonomisk analyse AS og NIBIO av de samfunnsøkonomiske kostnadene og nytten av å redusere avfallsmengden fra byggebransjen⁵. I analysen gjennomgås tre områder for å redusere avfallet i næringen:

---

⁵ Rapport nr 07.2000 fra Samfunnsøkonomisk analyse AS - "Samfunnsøkonomisk analyse av redusert avfall i byggebransjen"

1. redusere mengden generert avfall (avfallsminimering),
2. økt ombruk av byggevarer og
3. økt materialgjenvinning.

Når det gjelder ombruk, er vurderingen at den samfunnsøkonomiske lønnsomheten er mer usikker. Ombrukstiltak synes i dag i stor grad å være lite lønnsomme for utbygger og det er usikkert i hvilken grad reduserte klimagassutslipp og andre eksterne effekter oppveier for de økte kostnadene hos aktørene i byggebransjen. Samtidig vektlegges det at det i dag er store barrierer knyttet til regelverket, ikke minst knyttet til regler for dokumentasjon av kvalitetskravene.

I denne rapporten vurderes den samfunnsøkonomiske lønnsomheten ved ombruk som usikker. DIBK vil imidlertid understreke at det er betydelig usikkerhet knyttet til slike analyser og vil også understreke at det trolig vil kunne være viktige forskjeller i lønnsomhet ved tiltak innen alle de tre hovedområdene.

Med bakgrunn i rapporten og direktoratets egne vurderinger har direktoratet kommet til at det i første omgang er viktig å vurdere tiltak for å redusere barrierer i regelverket for ombruk, jf. nærmere omtale i pkt. 5.

Tiltak som bidrar til å redusere barrierer knyttet til regler om ombruk, vil kunne gi aktørene i byggemarkedet økte insentiver til omsetning av ombrukte byggevarer og dermed medføre økt ombruk av byggevarer hvor dette framstår som lønnsomt for aktørene i byggenæringen. Når kostnadene for aktørene reduseres samtidig som de klima- og miljømessige konsekvenser gjennomgående vil være positive, så peker dette i retning av at slike tiltak vil være samfunnsøkonomisk lønnsomme.

Det foreslås ikke et krav om at materialer skal ombrukes, men forslaget åpner for en større mulighet til å ta i bruk brukte byggevarer enn tidligere. Dette er altså et valg tiltakshaver kan ta, og ikke noe som pålegges.

Slike tiltak vil imidlertid kunne ha negative konsekvenser for byggkvaliteten. Dette er vektlagt av direktoratet ved vurderingen av de ulike tiltakene, se pkt. 5. Den foreslåtte endringen om å lage et unntak fra kravene til ikke CE-merkede byggevarer vurderes ikke å ha særlige negative effekter for byggkvaliteten. I utgangspunktet innebærer forslaget en overføring av ansvaret for utarbeidelse av produktdokumentasjonen fra omsetningsleddet til den som skal bruke produktet. Denne endringen i regelverket vurderes derfor samlet sett å være samfunnsøkonomisk lønnsom. I denne vurderingen er det i tillegg vektlagt at endringen i forskrift om dokumentasjon av byggevarer kapittel III vil kunne bidra til at det i større grad etableres markedsplasser for ombruk av byggevarer og dermed også indirekte bidra til å øke annen ombruk.

6.2. Administrative konsekvenser

En av konsekvensene av den foreslåtte regelverksendringen er at det i mindre grad blir praktisk for Direktoratet for byggkvalitet å føre tilsyn med omsetningen av ombrukte produkter. Ved at

omsetningsleddene får et redusert ansvar for å utarbeide produktdokumentasjon, så vil ansvaret i større grad falle på tiltakshaver og ansvarlige foretak i byggesaken for å påse at ombrukte byggevarer har dokumenterte egenskaper. Dette innebærer også at kommunen i større grad vil få et ansvar for å påse at aktørene i byggesaken bruker ombrukte produkter som har dokumentasjon i tråd med TEK § 3-1.

I visse tilfeller vil imidlertid Direktoratet for byggkvalitet kunne føre tilsyn med omsetning av produkter som kan medføre fare for liv, helse eller miljø. I slike tilfeller kan direktoratet stanse omsetningen av slike produkter, jf. plan- og bygningsloven § 29-7a andre ledd.

I dag finnes det få testmetoder for å vurdere og kontrollere produkter som brukes på nytt. Dette gjør også tilsyn med produktdokumentasjonen i byggesaken mer komplisert. Når det ikke finnes klare systemer for testing og vurdering av produktene, er det også vanskelig å vurdere hva som er tilstrekkelig dokumentasjon i byggesaken.

Regelverksendringen kan medføre et økt ressursbehov i kommunene. Det kan også innebære et økt ressursbehov i DIBK knyttet til veiledning av kommuner som sitter med ombruksproblemstillinger.